श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

सत्रान्तपरीक्षा, एप्रिल-२०१६

कक्षा - शास्त्री-३ (Sem_6) **प्रश्नपत्र-७** **गुणाः - ७०**

विषयः - पौरोहित्यम् CE 3.6.11 **समयः - ११:०० तः ०२:००**

दिनाङ्कः - २५-०४-२०१६ **सन्दर्भग्रन्थः - याज्ञिकन्यायमाला (४ तः ८)**

युनिट-१

प्रश्नः -१ **निम्नाङ्कितेषु कयोश्चित् द्वयोः ससन्दर्भं व्याख्या विधेया ।** **०८**

(१) याज्ञिकं साहचर्यात् स्यात् द्विजमात्राधिकारिकम् ।
सावित्रं जन्मपुंसस्तु द्विजस्योपनयाभिधम् ॥

(२) मैवं शौक्रस्य सर्वेषु नृषु सत्वादिदे नृणाम् ।
साम्प्रदायिकदीक्षाख्यं याज्ञिकं जन्म वर्तते ॥

(३) तन्त्र दीक्षावतामेवाधिकारो जन्मकर्मणि ।
सर्वस्व वेति तन्त्रोक्ते दीक्षितस्याधिकारीता ॥

प्रश्नः -२ **एकस्य परिचयो ददतु ।** **०८**

(१) वसोर्धारामातृणां स्वतन्त्रपूजा । *(२) षोडशमातृणां स्वतन्त्रपूजा ।*

प्रश्नः -३ **द्वयोः टिप्पणी कार्या ।** **०४**

(१) गणोपनयनाधिकरणम् । *(२) यज्ञोपवितपरिधानम् ।*
(३) समावर्तने अलङ्काराधिकरणम् । *(४) वैणवदण्डे मानभाव ।*

प्रश्नः -४ **अधोलिखितेषु पञ्चानामुत्तरं लिखत ।** **०५**

(१) कुत्र मातृणां पूजनं न कर्तव्यम् ? *(२) केषां हिंसा मातरः इच्छन्ति ?*
(३) कति वसोर्धाराः पूज्याः ? *(४) पूर्णपात्रस्य लक्षणं किम् ?*
(५) किं नाम्ना प्रथग् पूजनं कर्तव्यम् ? *(६) सत्रशब्देन प्रयोगतः किं सिध्यति ?*
(७) सामान्यकालशुद्धौ यज्ञोपवितं युक्तं न वा ?

युनिट-२

प्रश्नः -५ **निम्नाङ्कितेषु कयोश्चित् द्वयोः ससन्दर्भपूर्वकं व्याख्या कार्या ।** **०८**

(१) न वैष्णवादियज्ञेषु गायत्रीपूजनादिषु ।
पौराणाः स्वकृताः श्लोका योज्या नैवेति संशये ॥

(२) न योज्या मूलविरहान् मैवं कल्पानुमोदनात् ।
लौकिकाः पाकयज्ञाः स्युः क्वचिद् वागपि लौकिकी ॥

(३) स्तोत्रेषु कर्तृनाम, स्युः प्रार्थनाद्यास्तदिच्छया ।
तद् वक्तव्यं न वा, नैव वक्तव्यं ह्यर्थ भेदतः ॥

प्रश्नः -६ **एकस्य निबंधं लिखत ।** **०८**

(१) पूर्णफलार्पणाधिकरणम् । *(२) तांबूलपक्षाधिकरणम् ।*

प्रश्नः -७ **एकस्य टिप्पणी कार्या ।** **०२**

(१) अन्नविधाधिकरणम् । *(२) फलान्नव्यवस्थाधिकरणम् ।*

प्रश्नः -८ **केषाञ्चित द्वयोः लघूत्तरं लिखत ।** **०२**

(१) हविष्यं नाम किम् ?

(२) हविष्ये किं वर्ज्यम् ?

(३) फलेषु कानि हवनीयानि ?

(४) आमिषं नाम किम् ?

(५) आमिषे के मताः ?

युनिट-३

प्रश्नः -९ **कयोश्चित् द्वयोः ससन्दर्भं व्याख्या कार्या ।** **०८**

(१) तन्वा त्यक्तस्य जीवस्य क्षुचिपासादिनाशनम् ।
श्राद्धं दृष्टफलं यद् ना दृष्टादृष्टंफलं लभेत् ॥

(२) गयाश्राद्धोत्तरं श्राद्धं पिण्डं ब्राह्मणभोजनम् ।
न कर्तव्यं विधेये वा माहात्म्यऽकरणीयता ॥

(३) कृते श्राद्धे गयायाज्य बदर्या मुक्तितीर्थके ।
न श्राद्ध मुक्तजीवस्य जीवे दुःख विनाशनात् ॥

प्रश्नः -१० **एकस्मिन् विषये विस्तरेण वर्णनं कुरुत ।** **०८**

(१) दशगात्रश्राद्धस्य श्राद्धकर्तव्याधिकरणम् ।

(२) कर्मणः फलदातृत्वाधिकरणम् ।

प्रश्नः -११ **द्वयोः टिप्पणी कार्या ।** **०४**

(१) देवताविग्रहः । *(२) कर्मफलम् ।*

(३) मुक्तस्य श्राद्धः । *(४) फलपेटिका ।*

प्रश्नः -१२ **अधोलिखितेषु पञ्चानामुत्तरं लिखत ।** **०५**

(१) केषां श्राद्धं न कर्तव्यम् ?

(२) मुक्तजीवस्य श्राद्धकरणे का हानिः ?

(३) कस्मिन् देवता न युज्यते ?

(४) कलदातृत्व को अस्ति ?

(५) कः कलद उच्यते ?

(६) मीमांसा कथं न पश्यन्ति ?

(७) देवं किदृशात्मकं ध्येयम् ?